

AFRİKAM BÜLTENİ

Afrika ile Eğitim Diplomasisi Çalışma Yemeği Gerçekleştirildi

İstanbul Aydın Üniversitesi
Afrika Uygulama ve
Araştırma Merkezi
(AFRİKAM) tarafından Dış
Ekonomik İlişkiler Kurulu
(DEİK) işbirliği ile 2 Aralık
2015 tarihinde, Ankara Rixos
Otel’de Afrika ülkeleri

Türkiye Büyükelçileri ve
ilgili Kamu Kurum ve
Kuruluş Temsilcilerinin
katılımıyla “Afrika ile Eğitim
Diplomasisi” konulu çalışma
yemeği gerçekleştirildi.

Devamı sayfa 4’te

Sayı 1, Şubat 2016

İçindekiler

Başkanın Mesajı	2
Rektörün Mesajı	2
Direktörden	3
Afrika ile Eğitim Diplomasisi Çalışmayı	4
Uluslararası Afrika Konferansı Sonuç Raporu	5
Türkiye-Güney Afrika Ticari ve Ekonomik İlişkileri ve Yeniden Dizyanı	6
Afrikanlı Öğrenciler İş Dünyası ile Buluşuyor	11
AFRİKAM SİMBA Toplantıları	12
DEİK Sağlık Turizmi İş Konseyi ile Yuvarlak Masa Toplantısı	12
Önümüzdeki Dönem Faaliyetler	13

AFRİKA ÜZERİNE GÖRÜŞLER

Türkiye - Güney Afrika Ticari ve Ekonomik İlişkileri ve Yeniden Dizyanı

Hakan Karabalık
T.C. Pretorya Ticaret Müşaviri

Nijerya'nın 2014 yılında yaptığı atak nedeniyle 2. sıraya düşse de Güney Afrika, Afrika'nın en gelişmiş ve büyük ekonomisidir. Afrika toplam GSYH'sinin %25'i, toplam endüstriyel üretiminin %40'ı, toplam elektrik arzının %50'si bu ülkede üretilmektedir.

Devamı sayfa 4’te

Başkanın Mesajı

Afrika ile her alanda artan ve çeşitlenen ilişkilerimizin sağlam bir zemine oturtulabilmesi için Türkiye ile Afrika ülkeleri arasında daha sıkı akademik bağlar kurulması, ortak çalışmaların yürütülmesi, karşılıklı akademisyen ve öğrenci değişimi sağlanmasının zaruri olduğunu düşünüyorum.

Başkanı olduğum İstanbul Aydın Üniversitesi'nin Afrika'daki partnerleriyle işbirliğini geliştirerek ortak akademik çalışmaların hayata geçirilmesi için uygun platform sağlamak amacıyla Afrika Uygulama ve Araştırma Merkezini faaliyete geçirdik.

Kişisel olarak inandığım ve desteklediğim bir proje olan bu Merkezin Afrika ülke ve toplumları hakkında Türkiye'de şimdiye kadar ele alınmamış konularda araştırma ve analizlerle ortak bilgi birikimine katkı sağlayacağına, politika yapıcılarımız ve karar alıcılarımıza yön gösterecek çalışmalarla Kıta ile ilişkilerimizin gelişimine önemli katkıda bulunacağına inanıyorum.

Bu vesileyle Afrika Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin 2015-2016 akademik yılı güz döneminde hızla yayılan faaliyet ve işbirliklerini anlatan AFRİKAM Bülteninin bu ilk sayısını memnuniyetle karşılıyor; Türkiye ile Afrika arasındaki ilişkilerin gelişmesi için çalışan tüm paydaşlar için faydalı olacağını umuyorum.

Dr. Mustafa Aydın

Rektörün Mesajı

İstanbul Aydın Üniversitesi, 2014 senesinde faaliyete geçirdiği AFRİKAM Merkezi aracılığıyla Afrika Kıtası ile karşılıklı ilişkilerin gelişmesine kendi payına düşen kadarıyla katkı yapmayı öncü bir eğitim ve bilim yuvası olarak görev bildi. Merkezimizin 2015 Mayıs ayında DEİK'in katkılarıyla düzenlediği Uluslararası Afrika Konferansı hiç şüphesiz hem üniversitemiz, hem öğrencilerimiz hem de karşılıklı ilişkiler açısından büyük bir önem taşımaktadır.

Türkiye'nin en çok tercih edilen vakıf üniversitesi olan İstanbul Aydın Üniversitemiz, aynı zamanda Türkiye'deki en yüksek sayıda Afrika kökenli lisans ve lisans-üstü öğrenciye kucaklarını açan bir bilim yuvasıdır. Gelecek yıllarda her biri Türkiye'nin bilim ve kültür elçileri olarak kendi ülkelerinde bizi temsil edecek olan bu öğrencilerimiz, aynı zamanda ticaret ve ekonomi alanlarında da kurulacak ilişkilerin önderleri olacaklardır. Bu nedenle Afrikalı öğrencilerimizin de katkılarıyla çalışmalarını yürüten Merkezimizin faaliyetlerini Yönetim olarak çok önemsiyor ve destekliyoruz.

Prof. Dr. Yadigar İzmirli

Direktörden

İstanbul Aydın Üniversitesi bünyesinde faaliyet gösteren Afrika Uygulama ve Araştırma Merkezi, Türkiye’de Afrika ile ilişkilerin gelişmesine katkıda bulunan akademik faaliyetlere evsahipliği yapan en önemli kuruluşlar biri haline geldi. Merkezimiz yeni yayınlamaya başladığı AFRİKAM Bülteni ile bu faaliyetlerini daha geniş bir çevreye ulaştırmayı amaçlıyor. Hem IAU hem de Türkiye’deki pek çok üniversitede çeşitli seviyelerde eğitim gören Afrikalı öğrencilerin sayısının giderek arttığını göz önünde bulundurduğumuzda, bu amaç özellikle önem kazanıyor. Söz konusu Afrikalı öğrencilerin değerli katkılarıyla Afrika’ya ilişkin zengin bir bilgi ortamı sağlamak açısından Bültenimizin önemli bir vasıta teşkil edeceğine inanıyoruz.

Geriye dönüp baktığımızda, Türkiye’de Afrika yılı ilan edilen 2005’ten bu yana Afrika’ya yönelik ilgide büyük bir artış yaşandığını görüyoruz. Artan ticaret ve yatırım faaliyetleri ile diplomatik temsilciliklerimize ilaveten Türk Hava Yolları, kıtada en fazla destinasyona uçan havayolu şirketi haline geldi. Çeşitli üniversitelerde kurulan akademik merkezlerle birlikte Afrika’ya yönelik akademik çalışmaların sayısında bir artış yaşandı. Bununla birlikte önümüzde halledilmesi gereken zorluklar duruyor. Birbirimizi daha iyi tanımak, rekabet gücümüzü, ticaret ve yatırım ilişkilerimizi geliştirmek amacıyla daha kalıcı bir işbirliği tesis edebilmek için daha fazla sayıda çalışmaya ve sağlam akademik girdiye ihtiyaç duyuyoruz.

IAU Mütevelli Heyet Başkanı Dr. Mustafa Aydın başta olmak üzere Üniversitemizin desteğiyle Merkezimiz, faaliyetlerine başladığı günden bu yana Türkiye ile Afrika arasındaki ilişkilerin dinamiklerinin daha iyi kavranmasında önemli bir rol oynadı. Bu itibarla Merkezimiz, uluslararası deneyimden yararlanmak amacıyla uluslararası bir konferans düzenleyerek tanınmış ve saygın araştırmacıları çalışmalarını sunmak üzere Türkiye’ye getirdi.

Merkezimiz ayrıca Kıta ile işbirliğinin en iyi ne şekilde geliştirilebileceğine dair fikir alış-verişinde bulunmak üzere Afrikalı öğrencilerin katılımıyla düzenlediği istişare toplantılarına devam ediyor. Aynı şekilde, yüksek lisans ve doktora düzeyinde Afrika’ya yönelik araştırmaları teşvik ediyoruz. IAU’da daha geniş bir öğrenci kitlesinin konuya ilgisini çekmek üzere film ve belgesel gösterimleri gerçekleştiriyoruz.

Bu Bülten ile öğrenciler ve diğer ilgili partnerlere ulaşarak onları faaliyetlerimiz hakkında bilgilendirmeyi ve daha geniş bir kitlenin söz konusu faaliyetlere katkısını sağlamayı umuyoruz. Hem geçmiş faaliyetlerimiz hem de gelecek planlarımızı içeren Bülteni bir bakıma çok çeşitli partnerler arasında sinerji yaratmayı sağlayacak bir araç olarak görüyoruz. Nitekim her sayıda Afrika ile ilgili bir konuyu içeren orijinal bir çalışmaya ya da önemli bir şahsiyetle röportaja yer vermeyi planlıyoruz.

Son olarak Yazı İşleri Kurulumuzun üyeleri AFRİKAM Koordinatörü Bahar Dilşa Kavala’ya, Lawrence Maishu ve Gaston Beryu’ya bu Bülteni hayata geçirmek konusunda göstermiş oldukları çabadan ötürü teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Ahmet Sedat Aybar

Afrika ile Eğitim Diplomasisi Çalışma Yemeği Gerçekleştirildi

İstanbul Aydın Üniversitesi Afrika Uygulama ve Araştırma Merkezi (AFRİKAM) tarafından Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) işbirliği ile 2 Aralık 2015 tarihinde Ankara'da Rixos Otel'de "Afrika ile Eğitim Diplomasisi Çalışma Yemeği" düzenlendi.

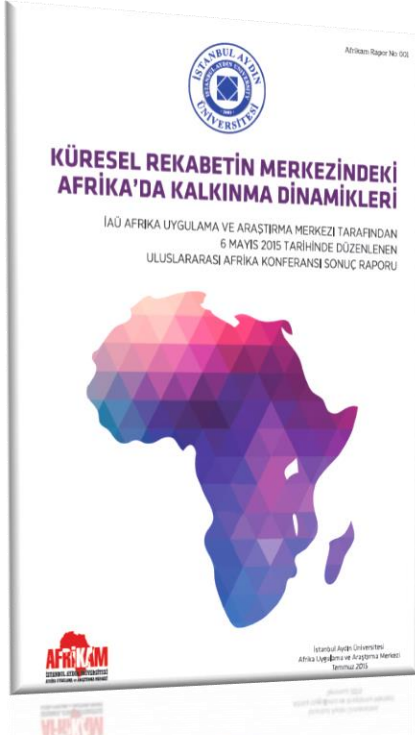
Afrika Ülkeleri Diplomatik Misyon Temsilciliklerinden yirmi kadar Diplomatik Misyon Şefi ile Büyükelçilik Müsteşarlarının iştirakiyle düzenlenen toplantıya IAU Başkanı Dr. Mustafa Aydın, DEİK Başkan Yardımcısı Mithat Yenigün ve Afrika İş Konseyleri Koordinatör Başkanı Tamer Taşkın başta olmak üzere çeşitli Afrika İş Konseyleri Başkanlarına ilaveten Kızılay Başkan Vekili Dr. Kerem Kınık, Yunus Emre Enstitüsü Başkan Vekili Dr. Şaban Çobanoğlu, Ulusal Ajans Genel Koordinatörü Sefa Yahşi, Sanayi Bakanlığı Bilim ve Teknoloji Genel Müdürü Doç. Dr. İlker Murat Ar, Ekonomi Bakanlığı Afrika Daire Başkanı Ergüç Ülker, YTB Afrika

Koordinatörü Deniz Doğan ve Uzman Atılgan Ulutaş ile Başkent Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara Üniversitesi'nden üst düzey yönetici ve akademisyenler katılım sağladı.

AFRİKAM Direktörü Prof. Dr. Sedat Aybar moderatörlüğünde gerçekleşen toplantıda, katılımcılar tarafından dile getirilen hususlar ışığında Afrika Büyükelçilikleri, kamu ve özel sektör eğitim kurumları, özel sektör ve kamu kuruluşlarının Eğitim Diplomasisi inisiyatifi çerçevesinde belirli aralıklarla bir araya gelerek Türkiye ile Afrika arasındaki eğitim işbirliğinin artmasına yönelik

atılacak adımları belirlemeleri ve bunun takip edileceği bir mekanizma tesis edilmesinin önemli olduğu tespiti yapıldı.

İlaveten Afrika ile Eğitim Diplomasisi alanında daha yapılması gereken çok iş olduğu; Afrika ülkelerinin iktisadi kalkınmalarının sağlanmasında ihtiyaç duydukları becerilerin kazandırılması için tek tek ülkeler nezdinde daha detaylı çalışılmalar yapılması gerektiği; bunun içinse araştırmaya ayrılması gereken kaynaklar ve işbirliğinin kısıtlı olması gibi bir takım kısıtlar mevcut olduğu tespit edilmiştir. Bu alana katkı yapabilmek için Afrika ülkeleri Büyükelçiliklerinin yüksek öğretim kurumları ile işbirliği içerisinde olması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Uluslararası Afrika Konferansı Sonuç Raporu Yayınlandı

Küresel ve yükselen güçlerin Afrika kıtasına artan ilgisi yapısal bir ekonomik dönüşüm ile yönetim ve demokrasi alanında atılan sağlam ve kalıcı temellere dayanmakta mıdır?

Küresel ve yükselen güçlerin Afrika kıtasına artan ilgisi yapısal bir ekonomik dönüşüm ile yönetim ve demokrasi alanında atılan sağlam ve kalıcı temellere dayanmakta mıdır?

İstanbul Aydın Üniversitesi, Afrika Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından 6 Mayıs 2015 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen Uluslararası Afrika Konferansı'nda bu sorunun yanıtı aranmış; konusunda uzman yerli ve yabancı akademisyenler, devlet adamları ve bürokratlar ile iş dünyası temsilcileri Afrika'ya yönelik küresel ve yükselen güçlerin artan ilgisini ekonomik büyüme ve kalkınma ile demokrasi ve yönetim uygulamaları arasındaki etkileşim ve bu etkileşimin arkasında yatan dinamikler bağlamında ele almışlardır.

Konferans kapsamında gerçekleştirilen sunum ve tartışmalar Afrika ülkelerinin son dönemde kaydettiği yüksek büyüme oranlarının yapısal bir değişiklik ve ekonomik bir dönüşüme dayanmadığını;

hızlı bir nüfus artış trendi sergileyen kıtada mevcut büyüme oranlarının artan genç nüfustan kaynaklanan istihdam sorununu çözmeyenin mümkün görünmediğini ortaya koymuştur. Bunun için Afrika ülkelerinin kalkınma yolunda daha üst basamaklara çıkması gerekmekte, bunun da ancak dış yardım ve yatırımların daha fazla oranda imalata yöneltilerek sanayileşmenin sağlanması, ihracatın çeşitlenmesi ve ekonomik kalkınmanın ihtiyaç duyduğu istikrar ortamının sağlanabilmesi için yönetimin daha fazla ön plana çıkarılmasıyla mümkün olabileceği görülmektedir.

Afrika Uygulama ve Araştırma Merkezi (AFRİKAM) tarafından hazırlanan Küresel Rekabetin Merkezindeki Afrika'da Kalkınma Dinamikleri başlıklı Rapor, 6 Mayıs 2015 tarihinde İAÜ Florya Yerleşkesinde düzenlenen Uluslararası Afrika Konferansı kapsamında yapılan sunumlar ile konuşmacılar ve katılımcılar tarafından dile getirilen görüşler ve gerçekleştirilen tartışmaların derlenmesiyle hazırlanmıştır.

AFRIKA ÜZERİNE GÖRÜŞLER

Türkiye - Güney Afrika Ticari ve Ekonomik İlişkileri ve Yeniden Dizaynı

*Hakan Karabalık
Pretorya Ticaret Baş Müşaviri*

“Yapılana kadar her zaman imkansız görünür”

Nelson Mandela

Nijerya'nın 2014 yılında yaptığı atak nedeniyle 2. sıraya düşse de Güney Afrika, Afrika'nın en gelişmiş ve büyük ekonomisidir. Afrika toplam GSYH'sinin % 25'i, toplam endüstriyel üretiminin % 40'ı, toplam elektrik arzının % 50 si bu ülkede üretilmektedir. Son derece ileri düzeyde bankacılık, telekomünikasyon, ulaştırma, turizm, madencilik, tarım, IT, ticaret ve endüstri altyapısı bulunan Afrika'nın en gelişmiş ekonomisidir. Temel gelir kaynağı zengin altın, kömür, platinyum, elmas başta olmak üzere değerli taş ve maden kaynaklarıdır. Yabancı sermaye yatırımlarının da etkisiyle madencilik, metaller, otomotiv ve petrokimya başta olmak üzere gelişmiş bir endüstrisi bulunmaktadır.

Güney Afrika ile ekonomik ilişkilerimiz gelişme eğiliminde olmakla birlikte seviye mevcut potansiyelin sürekli altında kalmıştır. Bu durumun nedeni olarak coğrafi uzaklık, siyasi konular, her iki ülkenin uluslararası politikada farklı konumları ve hedefleri, ticari engeller, uluslararası rekabet, Güney Afrika'nın içinde bulunduğu siyasi ve ekonomik

dönüşüm süreci, farklı iş yapma gelenekleri gibi pek çok sebep sayılabilir. Diğer taraftan iki ülke ticari ve ekonomik ilişkilerde kalıcı ve önemli bir sıçrama hedefliyorsa önümüzdeki dönemde ilişkilerin yeni bir model üzerinden dizayn edilmeye ihtiyacı bulunmaktadır.

Güney Afrika, Afrika Stratejimiz içerisinde de özel önemi olan bir ülke konumundadır. Sahra Altı Afrika ülkelerini ekonomik pazar olarak tercihli ticaret anlaşmaları ile kendine bağlama yönünde adımlar atan ülke, siyasi açıdan da hem Afrika Birliği içerisindeki konumunu güçlendirmekte hem de bu ülkelerle ikili ilişkilerini geliştirmektedir. Dünya'nın en eski gümrük birliği olan SACU (Southern Africa Customs Union) Güney Afrika'nın önderliğinde Botswana, Namibya, Mozambik, Lesotho ve Swaziland'ı tek pazar haline getirmektedir. 2014 yılında ülkenin ana ihrac pazarları içerisinde diğer Afrika ülkeleri ikinci sıraya kadar yükselmiş bulunmaktadır. Kıtanın en gelişmiş ülkesi olarak siyasi ağırlığını ve ekonomik

gücünü bölgesinde ticari ve ekonomik ilişkilerini geliştirmek için kullanmaktadır.

İrk ayrımına dayalı “apartheid” rejiminin yıkılmasının ve Afrika Ulusal Kongresi (ANC) hükümetlerinin iktidara gelmesinin ardından oldukça başarılı bir ekonomik büyüme sergileyen Güney Afrika; 2012 yılından itibaren ekonomisinde önemli yapısal sorunlar yaşamaya başlamıştır. Ekonomik krizin başlangıç adımlarını 2013 ve 2014 yıllarında madencilik, otomotiv, metal ve tüketim malları gibi temel endüstri dallarında yaşanan uzun süreli kronik grevler, iç politik gerilim ve kapsamlı elektrik kesintileri ve hiç kuşkusuz uluslararası piyasa da hızla düşen emtia fiyatları oluşturmuştur.

2014 yılı Mayıs ayında yapılan seçimlerde iktidardaki ANC'nin ve Devlet Başkanı Jacob Zuma'nın yeniden seçilmesi dahi mevcut siyasi gerginliği ve ekonomik bunalımı azaltmamış hatta arttırmıştır. Para birimi Rand'ın değer kaybı, endüstriyel üretimde ve GSYİH oranında düşme, cari açıkta ve kamu borçlanmasında artış, yabancı sermayeyi zorlayan ekonomi politikası uygulamaları yaşanan krizin diğer göstergeleri olarak ortaya çıkmaktadır. 2014 ve 2015 yılları ülkeye giriş yapan yabancı sermayenin en az gerçekleştiği yıllar olmuştur.

Makro dengenin temel unsurlarında görülen olumsuzluk yanında elektrik kesintilerinin sürekli hale gelmesi sonucu 2014 ve 2015 yılları oldukça zorlu geçmiştir. 12 Şubat'ta Parlatonun açılış töreninde yaşananlarla zirveye çıkan politik gerginlik, yabancıların toprak satın almasına getirilmesi planlanan sınırlandırmalar ve mecliste görüşmeleri süren yeni “Devletleştirme” ve “Yabancı

Sermaye” yasaları ülkede kötümser havayı destekleyen unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılından itibaren inşaat sektöründe yaşanan krizin de hala sonlandırılmamış olması ileriye dönük olumsuz tahminleri destekler niteliktedir.

1994 yılından itibaren 2013 yılına kadar sağlanan ekonomik başarıyı göstermek amacıyla aşağıdaki tablo düzenlenmiştir, bu dönemde hükümetlerin sosyal adaleti sağlama ve işsizliği azaltma yönündeki sonuçsuz çabaları dışında başarılı bir performans sağlandığı görünüyor.

Güney Afrika Cumhuriyeti 1994-2013 Makroekonomik Göstergeleri

	1994	2013
GSYİH (\$)	143,7	351,9
GSYİH Büyüme	0,8	1,9
İstihdam	11,5 milyon	15,2 milyon
İşsizlik	22,9	24,1
Enflasyon	8,8	5,6
Kamu Borçları % GSYİH	27,9 (2002)	46,1
İhracat % GSYİH	22,1	27,14
İthalat % GSYİH	19,9	29,14
Fakirlik Oranı (%)	41,1	31,3
Toplam Rezervler	3,1 milyar \$	49,6 milyar \$
Toplam Dış Borç	30,9 milyar \$ (2002)	139,5 milyar \$

Kaynak: EIU, World Bank, IDC, Reserve Bank of South Africa

Peki, ne değişti de Güney Afrika ekonomisi bir krize doğru sürüklendi? Güney Afrika ekonomisi tüm gelişmişliğine ve endüstriyel gücüne rağmen zengin doğal kaynaklara dayanmaktadır. İhracat gelirlerinin önemli bir bölümünü altın, kömür, platinyum ve elmas gibi maden ve değerli taş kaynakları sağlıyor. 2008 yılında yaşanan global kriz ve dünya emtia fiyatlarında yaşanan sürekli düşme ülke ekonomisini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu durum kötü ekonomi yönetimi

ve yukarıda özetlenen olumsuzluklarla birleşince ülke ekonomisini bir bunalıma doğru sürüklemiştir.

GSYİH 2013 yılında % 1,9; oldukça kötü geçen 2014 ve 2015 yıllarında ise ancak % 1,4 ve % 0,7 oranında büyüme sağlamıştır. Bu dönemde “Standard and Poors” başta olmak üzere başlıca kredi değerlendirme kuruluşları da Güney Afrika’nın kredi notunu düşürmekle kalmamış görünümünü de negatife çevirmişlerdir. Bu dönemde Rand’ın değer kaybı sürmüş ve Dolar karşısında yaklaşık % 30 oranında değer kaybetmiş ve 2002 yılından bu yana en düşük değerine ulaşmıştır.

Ülkenin en önemli ticaret ve yatırım partnerleri Çin, AB ülkeleri, ABD ve Hindistan olmakla birlikte Türkiye ile ilişkileri de son dönemde gelişme eğilimi göstermiştir. İkili ticari ve ekonomik ilişkilerin en önemli gündem konusunu AB ile bir serbest ticaret anlaşması bulunan Güney Afrika’nın ülkemizle tercihli bir ticaret düzenlemesi yapmaktan kaçınması oluşturmaktadır. Bu durum AB ülkelerinin ürünlerine pazara girişte önemli bir avantaj sağlamakta, Türk ürünleri bu avantajdan mahrum bırakılmaktadır. Güney Afrika menşeli ürünler ise ülkemize Gümrük Birliği nedeniyle AB ülkelerine olduğu gibi oldukça düşük gümrük vergilerinden yararlanarak girmektedir. Ülkemizin yaklaşık 8 yıldır sürdürdüğü ısrarlı tutumuna rağmen Güney Afrika makamlarının ülkemizle bu tür bir ticari düzenlemeye girmeye karşı oldukları anlaşılmaktadır.

Bu durum aslına bakılırsa iki ülke arasındaki ticaretin ve yatırımların gelişmesine en büyük engel olarak

ortaya çıkmaktadır. Pek çok sektörde firmalarımız yatırım kararını vermeden önce pazardaki şanslarını görmek için ihracatla başlamayıp, mağaza ofis açma ve son olarak yatırım kararı almak istemektedirler.

Mevcut olumsuzluklara rağmen ikili ticari ve ekonomik ilişkiler son 5 yılda özellikle de yatırım alanında gelişme eğilimi içerisinde olmuştur. Özellikle Arçelik firmasının Güney Afrika beyaz eşya üreticisi DEFY’ı satın alması ve üretime başlaması, Dağistanlı Holding’in Cape Town Iron and Steel Company (CISCO)’yu satın alması, Güney Afrika’nın önemli akü üreticisi Met Air in (First National Battery) Türkiye de Mutlu Akü’yu satın alması ile yatırım alanında önemli gelişmeler yaşanmıştır. Güney Afrika’da Türk vatandaşlarına ait 100’ü aşkın tescilli firma faaliyet göstermektedir. Madencilik, konfeksiyon ve ayakkabı, ev tekstili, gıda, turizm, oto yedek parça, mobilya ve inşaat malzemeleri gibi alanlarda faaliyet gösteren firmalarımızdan bir kısmı da yatırımcı konumundadırlar. Madencilik, ev tekstili, gıda ve oto yedek parça sektörlerinde olanlarda eklendiğinde toplam yatırımlarımızın 600 milyon doları aşan bir miktara ulaştığı tahmin edilmektedir.

Türkiye-Güney Afrika Ticaret Verileri

'000 \$	ihracat	Artış (%)	İthalat	Artış (%)	Hacim	Dengi
2010	369.235	-57	889.635	-19	1.258.870	-520.400
2011	510.523	38	1.954.586	120	2.465.109	-1.444.063
2012	381.772	-25	1.289.821	-34	1.671.593	-908.049
2013	619.718	62	1.479.338	15	2.099.056	-859.621
2014	545.533	-12	1.189.400	-20	1.734.932	-643.867

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

İki ülke ticaret hacmi de mevcut engellere rağmen 2014 yılında 1,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Ticaret hacmi 2011 yılında 2,5 milyar dolara kadar yükselmiştir. İkili ticaretimize ilişkin tablo aşağıda sunulmaktadır. Bu ülkeden yaptığımız kömür ve altın ithalatı iki ülke arasındaki dış ticareti etkileyen ana kalemleri oluşturmaktadır. İkili ticaret yukarıda

belirtilen sebeplerinde etkisiyle 2011 yılından itibaren düşme eğilimine girmiş bulunmaktadır.

Resmi istatistikler henüz yayınlanmamış olsa da 2015 yılında ticaret hacminin 2014 yılına göre daha düşük olacağı hem ithalat hem ihracat rakamlarının bir miktar düşeceği tahmin edilmektedir. Güney Afrika'ya ihracatımızda başlıca ürünleri; kara ulaşım araçları ve yedek parçaları, petrol yağları, elektrikli makina ve cihazlar, tekstil elyafı mamulleri, makina ve cihazlar, demir çelik ve kauçuk mamulleri oluşturmaktadır. Başlıca ithal ürünlerimiz ise kömür, altın, metal cevherleri, demir çelik, organik kimyasallar, deri ve kara ulaşım araçlarından oluşmaktadır.

Güney Afrika tarafından uygulanan yüksek gümrük vergileri ve tarife dışı engeller nedeniyle ikili ticarete ve özellikle ihracatımızda kısa ve orta vadede bir artış beklenmezken, pazara girişte zorlanan firmalarımızın yatırıma yönelebilecekleri düşünülebilir. Ancak sözkonusu süreç hem yavaş hem de arzu edilen hedeflere ulaşmaktan uzak olacaktır. Eğer her iki ülkenin özellikle de Güney Afrika'nın ülkemizle işbirliğini artırma yönünde iradeleri mevcutsa hedefe yönelik yeni bir modelin ortaya koyulması zorunlu görünmektedir. İlişkilerin temel parametrelerinin yeniden dizayn edilmesi iki ülke arasındaki işbirliğinin, ticaretin ve yatırımların artmasını sağlayacaktır. Aksi takdirde kısa ve orta vadede ikili ticarete bir sıçrama kaydedilmesi zor olacaktır.

Bu çerçevede şimdiye kadar sürekli kaçınılan ancak Güney Afrika'nın da önceliklerini dikkate alan bir tercihi

ticaret anlaşmasının uygulamaya koyulması hem ticaretin hem yatırımların önünü açacaktır. Bu düzenleme yeni modelin vazgeçilmez unsuru olarak sürekli karşımıza çıkmaktadır. Bunun dışında gösterilen her çaba yararlı olmakla birlikte işadamlarımıza daha dikenli yolları göstermek demek olacaktır. Ayrıca ticaret kolaylaştırıcı önlemler de tarife dışı engeller, olumsuz gümrük uygulamaları ve rastgele gümrük vergisi artışlarının önlenmesi için dikkate almamız gereken bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

Yeni modelin ikinci önemli unsuru işbirliğinin itici gücü olan işadamlarımızın örgütlendiği ancak bugüne kadar tüm iyi niyetine rağmen faydalı olamayan Türkiye- Güney Afrika İş Konseyi'nin yeniden organize edilmesidir. İş Konseyi'nin, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK)'in muhatap kuruluşu olan Johannesburg Sanayi ve Ticaret Odasına ilaveten, Güney Afrika iş aleminin enerjisini daha fazla yansıtan; Black Business Council (BBC), South African Chamber of Commerce and Industry (SACCI) gibi çatı kuruluşlarla da kurumsal ilişki içinde bulunması gerekmektedir.

Diğer taraftan Arçelik, Dağıstanlı Holding gibi büyük yatırımcılarımızın da pazar girişi ile güçlenen Güney Afrika'da faaliyet gösteren Türk işadamlarımızın da bir araya gelerek, Türk özel sektörünü temsil eden bir yapı oluşturmaları ve ilerleyen aşamalarda bu yapı içerisinde Türkiye ile iş yapmak isteyen Güney Afrikalı firmaları davet etmeleridir. Bu hem Güney Afrika da faaliyet gösteren firmalarımızın bilinirliğini arttıracak hem de çıkarlarının korunabilmesini ve ülkede ki fırsatların takibini kolaylaştıracaktır.

Yeni modelin en önemli ayaklarından bir tanesini de Türk müteahhitlik sektörünün Güney Afrika da faaliyet göstermesi olacaktır. Mevcut engeller ve sektörün içinde bulunduğu kriz pazara giriş için hazırlıkların yapılması için firmalarımıza iyi bir fırsat yaratmaktadır. Bölge ülkelerinde canlanmaya başlayan inşaat sektörü de her iki ülke firmaları için ortak iş yapma olanaklarını ortaya çıkartmaktadır. Firmalarımızın Güney

Afrika şirketlerinin bölgedeki teknik danışmanlık üstünlüğünden faydalanabileceği değerlendirilmektedir.

Modelimiz karşılıklı işbirliği çerçevesinde Güney Afrika'ya sağlanacak teknik destek mekanizmalarını da içermelidir. Zira İşsizlikle mücadele etmekte olan Güney Afrika mesleki eğitim konusuna özel önem vermekte bu yönde yapılan destekler ikili ilişkilerin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Güney Afrika'nın politik gelenekleri dikkate alındığında devletçi ve karma bir ekonomi görünümündedir. Bu yapıda bir ülke ile siyasi işbirliğinin ileri düzeyde olması ticari ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesini doğrudan olumlu etkileyecektir. Bu nedenle ileri düzeyde siyasi işbirliğinin sağlanması da yeni modelin vazgeçilmezi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Güney Afrika Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Kalkınma Bakanlığı ekonomi, dış ticaret ve yatırım politikalarının belirlenmesinde önem arz eden kuruluşlardır. İlişkileri yeniden dizayn ederken oluşturduğumuz model içerisinde Ekonomi Bakanlığımız ile Güney Afrika'nın politika belirleyici ve uygulayıcı kurumları arasında işbirliği ve temasında artırılması gerekmektedir. Bu çerçevede Bakanlar düzeyinde temasları da artırmayı hedefleyen mekanizmaların tesis edilmesi hızlı ve etkin iletişimi sağlarken özel sektörün mikro ve makro sorunlarının çözülmesine ve işbirliğinin geliştirilmesine katkıda bulunacaktır.

Son olarak Afrika Stratejimiz içerisinde de Güney Afrika merkez konumunda bulunan diğer benzer ülkeler gibi farklı bir konumda değerlendirilmelidir. Bu çerçevede Pretorya'da faaliyet göstermekte olan Ticaret Müşavirliği güçlendirilmeli, Türk ticaret merkezi kurulması gibi projeler desteklenmelidir. Afrika'nın en önemli ülkesi durumunda olan Güney Afrika, Afrika Stratejimizin de sürekli odağında bulunan ülke olmalıdır.

Peki, ülkemiz için oldukça uzakta bulunan bu zor Pazar için bu kadar zahmete girmeye değer mi? Gelişmiş bir ülke olan Güney Afrika Sahra Altı Afrika da ekonomik merkez konumundadır. Bölge ekonomileri bu merkeze bağımlıdır. Güney Afrika ticaret politikasını kendisine gümrük birliği ile bağladığı Southern Africa Customs Union / SACU ülkelerinin de ötesine taşıyarak tüm Afrika'ya yönlendirmiş bulunmaktadır. İmzaladığı ve müzakerelerini yürütmekte olduğu tercihli ticaret anlaşmaları ile Güney Afrika da üretilen ürünlerin tüm Afrika ülkelerine gümrüksüz girmesini hedeflemektedir. Buna ilaveten Avrupa Birliği ile mevcut Ortaklık Anlaşması ve ABD'nin African Growth and Opportunity Act (AGOA) kapsamında Güney Afrika'da üretilen ürünlerin bu pazarlara tercihli giriş imkanı da bulunmaktadır. Bu politikalar ülkeyi yabancı yatırımcılar açısından da oldukça cazip hale getirmektedir.

Doğal siyasi ve ekonomik partnerleri olan ABD ve AB ile inşili çıkışlı olsa da iyi ilişkileri yanında BRICS içerisindeki konumunu da güçlendirmekte gelişmiş lojistik ve finansman alt yapısı ile Sahra Altı Afrika ya girişte kendisini rakipsiz bırakmaktadır. Bu durumda Afrika Stratejisi ile Afrika da konumunu güçlendirmeye çalışan ülkemiz içinde özel önemde olan bir ülke konumunda olması kaçınılmazdır.

Bu yazıda yer alan görüşler yazara ait olup AFRİKAM'ın görüşlerini yansıtmayabilir.

Afrikalı Öğrenciler İş Dünyası ile Buluşuyor

Afrika ülkelerinden Türkiye'ye yükseköğrenim için gelen öğrencilerin sayısı yılda üç bini aşmış bulunuyor. Bunlardan beş yüzü İstanbul Aydın Üniversitesi'nde eğitim görüyor. Bir yandan Türkiye'ye eğitim amacıyla gelen bu genç Afrikalı nüfusun Türk toplumuyla kaynaşmasını sağlamak diğer yandan da ülkemizde yaşadıkları eğitim deneyimi ile aynı zamanda hem Türkçeyi hem de Türk toplumunu öğrenen bu gençlerden Türk ve Afrika iş dünyasının faydalanmasını sağlamak iki önemli konu olarak karşımıza çıkıyor.

Bu doğrultuda, 15 Ekim 2015 tarihinde, DEİK Nijerya İş Konseyi tarafından düzenlenen Nijerya Eko Atlantic İnşaat ve Gayrimenkul Projesi Tanıtım toplantısına İAU öğrencisi Nijerya ve Kamerunlu yüksek lisans öğrencileri ile katılım sağladık. Söz konusu toplantı öncesinde, bahsekonu projenin geliştiricisi South Energyx firması İş Geliştirme Direktörü Pierre Edde ve toplantıya katılan Türk firmaları ile tanışma ve networking imkanı bulan öğrenciler akabinde düzenlenen proje sunum toplantısı ve özel görüşmelere iştirak etti.

DEİK Sağlık Turizmi İş Konseyi Yürütme Kurulu ile Yuvarlak Masa Toplantısı

İstanbul Aydın Üniversitesi (İAU) Afrika Uygulama ve Araştırma Merkezi (AFRİKAM) ve DEİK Sağlık Turizmi İş Konseyi Yürütme Kurulu tarafından 21 Ocak 2016 tarihinde, DEİK'te Afrika ile Sağlık Turizmi konulu yuvarlak masa toplantısı düzenlendi. Toplantıda Afrika ile Sağlık Turizmine ilişkin olarak kıtadaki mevcut durum ve sektörün sorunları masaya yatırıldı.

DEİK ve İAU AFRİKAM işbirliği ile Mayıs ayında gerçekleştirilmesi planlanan Türkiye-Afrika İlişkileri Konferansı öncesinde Afrika Büyükelçileri, Sağlık Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı başta olmak üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşları, Üniversiteler, TİKA ve THY temsilcilerinin katılımıyla Mart ayında Ankara'da "Afrika ile Sağlık Diplomasisi" çalıştayının düzenlenmesinin faydalı olacağına kanaat getirildi.

AFRİKAM SİMBA Toplantılarında Öğrencilerle Birarada

Afrika film günleri düzenlenmesi, AFRİKAM tarafından çıkarılacak düzenli yayın için oluşturulan yayın komitesinde Afrikalı öğrencilerin de yer alması, İAU'nun yeni açılan Kütüphane binasında Afrika DVD ve yayınları için ayrı bir köşe oluşturulması ve Afrika'da iş yapan Türk firma yetkililerinin düzenli aralıklarla gerçekleştirilecek etkinliklerle öğrencilerle biraraya getirilmesine karar verildi.

İAU'de okuyan Afrikalı öğrencilerinin katılımlarıyla düzenlenen SİMBA Toplantılarında, öğrencilerle Merkez faaliyetleri hakkında görüş alışverişinde bulunularak katkıları alınıyor, önümüzdeki dönem etkinlikleri planlanıyor. Bu toplantılarda, Türkiye'deki Afrika imajını düzeltmeye yönelik olarak 2016 Bahar döneminde

AFRİKAM Bülteni Yazı İşleri Kurulu Toplandı

AFRİKAM Bülteni Yayın Komitesi Merkez Direktörü Prof. Dr. Sedat Aybar başkanlığında, Müdür Yardımcısı Bahar Kavala ile İAU yüksek Lisans öğrencileri Gaston Beryu ve Lawrence Maishu'nun katılımlarıyla ilk toplantılarını 6 Ocak'ta gerçekleştirdi.

AFRİKAM Bülteni Yazı İşleri Kurulu

Bahar Kavala Galatasaray Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Lisans programı ve aynı üniversitede Avrupa Birliği Yüksek Lisansını tamamladıktan sonra sekiz sene çalıştığı Dış Ekonomik İlişkileri Kurulu'nda Afrika Bölgesi Koordinatörlüğünü yürüttü. Halihazırda AFRİKAM Müdür Yardımcılığı ile birlikte Marmara Üniversitesi Avrupa Birliği Enstitüsünde doktora devam eden Kavala, Avrupa Birliğinin Afrika'ya yönelik ticaret politikaları üzerinde çalışıyor.

İstanbul Aydın Üniversitesinde Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler alanında Yüksek Lisans yapan Gaston Beryu, "Neoliberal Çağda Afrika" konulu tezi üzerinde çalışıyor. Beryu, Türkiye'de eğitimin devam etmeden önce ülkesi Kamerun'da çeşitli yayın kuruluşlarında gazeteci olarak çalıştı.

Lawrence MAISHU NGALIM İstanbul Aydın Üniversitesi'nde okuyan ilk Kamerunlu öğrencidir. Yaounde II Üniversitesinde Ekonomi ve İşletme okuyan MAISHU NGALIM, Yüksek Lisansını İstanbul Aydın Üniversitesinde İşletme Yönetimi alanında yapmıştır. Şu anda Ekonomi (Finans) alanında doktora çalışmalarını sürdürmektedir.

5 ŞUBAT

18 ŞUBAT

25 ŞUBAT

MART

MAYIS

AFRİKAM Faaliyetleri

DEİK Sağlık Turizmi İş Konseyi Yuvarlak Masa Toplantısı

Prof. Dr. Mehmet Arda tarafından verilecek "Güney Afrika Aynasında Türkiye" Konferansı
Yer: Oval Salon
Saat: 14-15.30

Afrika Film Gösterimi ve Söyleşi
Yer: Oval Salon
Saat: 13.00 - 16.00

Afrika ile Sağlık Diplomasisi Çalıştayı
"Florya Chronicles of Political Economy" Afrika Özel Sayısı

2. Uluslararası Afrika Konferansı

İstanbul Aydın Üniversitesi
Afrika Uygulama ve Araştırma Merkezi

Florya Kampüsü Beşyol Mah. İnönü Cad.
No:38 Sefaköy - K. Çekmece - İstanbul

Tel: +90212 444 1 428 Dahili:15003
Email: afrikam@aydin.edu.tr

